העקלים של נצרים ושל *בצבוץ מנגבן של שיפא ושל גמי מיישנן וכמה מיישנן י"ב חדש רשב"ג אומר מניחן מגת לגת ומבד לבד היינו ת"ק איכא בינייהו חרפי ואפלי רבי יוסי אומר הרוצה לטהר מיד מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים רשב"ג אומר משום ר' יוסי מניחן תחת הצינור שמימיו מקלחין או במעיין שמימיו רודפין וכמה עונה כדרך שאמרו ביין נסך כך אמרו בטהרות כלפי לייא בטהרות קיימינן אלא כדרך שאמרו בטהרות *כך אמרו ביין נסך וכמה עונה א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ˆאו יום או לילה ר' חנה שאונא ואמרי לה רבי חנה בר שאונא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן חצי יום וחצי לילה ואמר רב שמואל בר רב יצחק ולא פליגי הא בתקופ' ניסן ותשרי הא בתקופת תמוז וטבת הכא נמי אימא גבי נדה חצי יום וחצי לילה והא לילה וחצי יום קאמר אלא אי לילה דניסן ותשרי אי חצי יום וחצי לילה דטבת ותמוז ואב"א שאני כתובה *(א) דמגבי בה טפי עד דחתמי רב ושמואל דאמרי תרווייהו הלכה *בועל בעילת מצוה ופורש מתיב רב חסדא מעשה ונתן לה רבי ד' לילות מתוך י"ב חדש א"ל *רבא *הדורי אפירכא למה *לי אותיב ממתני' הוא סבר *מעשה רב מ"מ לרב ושמואל קשיא *אינהו דעבדו כרבותינו דתניא רבותינו חזרו ונמנו (ג) בועל בעילת מצוה ופורש אמר עולא כי הוו בה ר' יוחנן ור"ל בתינוקת *לא הוו מסקי מינה אלא כדמסיק תעלא מבי כרבא ומסיימי בה הכי בועל בעילת מצוה ופורש א"ל ר' אבא לרב אשי אלא מעתה בעל נפש לא יגמור ביאתו א"ל *א"כ לבו נוקפו ופורש ת"ר וכולן שהיו שופעות דם ובאות מתוך ד' לילות לאחר ד' לילות מתוך הלילה לאחר הלילה כולן צריכות לבדוק את עצמן ובכולן ר"מ מחמיר כדברי ב"ש [א] ושאר ראיות שבין ב"ש וב"ה הלך אחר מראה דמים שהיה ר"מ אומר מראה דמים משונים הן זה מזה כיצד דם נדה אדום דם בתולים אינו אדום דם נדה זיהום דם בתולים אינו זיהום דם נדה בא מן המקור ˆדם בתולים בא מן הצדדין אמר רבי יצחק בר רבי יוסי אמר רבי יוחנן זו דברי ר' מאיר אבל חכמים אומרים כל מראה דמים אחת הן תנו רבנן א) ˆהרואה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש עד שתתגרש ותנשא

העקלים. רלוט"ש. יש מקומות שקושרין את התפוח של הרגלים בעקלים קטנים: בצבוץ. קנבוס: מנגבן. שאינם בולעין כל כך: שיפא. גומא גלי"ד בלע"ז: חרפי ואפלי. לר"ש פעמים שהן יותר מי"ב חדש פעמים שהן פחות: לא פליגי. רבי חייא ורבה בר בר חנה: בתקופת ניסן ותשרי. שהיום והלילה שוים או יום או לילה: בתקופת תמוז וטבת. שאינם שוין חצי יום וחצי לילה דהוי עונה שלימה של י"ב שעות: שאני כתובה (ג) דמגבהי בה טפי. יש עיכוב בדבר לדקדק בכל ולמותמה הילכך בעינן לילה שלימה וחצי יום: הלכה בועל בעילת מצוה. בין הגיע זמנה בין לא הגיע: כי הוו מעייני בתינוקת. בההיא פרקא ששמה תינוקת: תעלא. שועל: מבי כרבא. מן המחרישה שאינו מוציא משם אלא אבק ברגליו. הכי נמי לא ילפינן מפרקא דמתני' מידי אלא מברייתא וכרבותינו דאמרי בועל בעילת מצוה ופורש: מתוך ד' לילות. שלא ראתה בבית אביה או מתוך הלילה לראתה בבית אביה צריכות לבדוק שאין סומכות לומר הואיל ושופעות דם מדם בתולים הוא ואפילו אחר ד' לילות אלא בודקות אם נשתנו מראה דמים כדמפרש: ובכולן ר"מ מחמיר כדברי ב"ש. לקטנה ד' לילות להצריכה בדיקה אם שופעת מתוך ד' לאחר ד' ולנערה לילה אחד: ושאר ראיות. היכא דאינה שופעת שבין ב"ש וב"ה דלב"ה טהורין ואפי' נשתנו (ד) ולאמר ר"מ הלך אחר מראה דמים והא לא ס"ל כב"ש לגמרי דלב"ש אפילו לא נשתנו טמאין כיון דאינה שופעת מתוך ד' לאחר ד' לקטנה ומתוך לילה לאחר לילה להגיע זמנה ולא ראתה: הרואה דם. לאו בבתולה קא איירי אלא בדם נדות:

ותנשא

היינו ת"ק. וא"ת טובא איכא בינייהו דהא ת"ק מצריך י"ב חדש ורשב"ג קאמר דכשנטמא בזו הגת ישתמש בהן בגת הבאה א"כ הוא מסוף גת לתחלת גת וחסר משנה כל ימי משך הגת וי"ל דס"ל דת"ק לא מחמיר טפי מי"ב חדשי לבנה וביטול פירות הולך אחר החמה: אם כן מסוף גת לתחלת גת איכא י"ב חדשי לבנה ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי כלומר אשתקד הוו אפלי ועכשיו חרפי ואיכא פחות מי"ב חדשי לבנה מגת לגת א"נ פשיטא ליה דת"ק לא קאמר י"ב חדש משנתרוקנה הגת דא"כ כלו ימי בציר ולא יוכל להשתמש עד כ"ד חודש ויהא גת אחרת אלא י"ב חדש דקאמר ת"ק עם זמן שהיין בו והיינו כרשב"ג דאמר לגת הבאה ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי כדפירש רש"י חרפי שממהר הבציר של שנה זו משל אשתקד רשב"ג מיקל דליכא י"ב חדש ואפלי שמאחר הבציר של שנה זו משל אשתקד רשב"ג מחמיר אבל ת"ק מודה נמי דכל זמן שיש בו י"ב חדש עם זמן שהיין בגת די בכך וזו היא קולא: **וכולן** שופעות ובאות מתוך ד' לילות לאחר ד' לילות כולן צריכות לבדוק את עצמן. אור"י דלאו דוקא כששלמו כל ד' לילות דה"ה מכל לילה מתוך ד' לילות ליום של אחרי כן דהא אם ראתה ביום טמאה נמי דלאחר ד' עונות ואפילו לרב דאמר לא הפסידה לילות מ"מ מודה דאם נשתנו תהא ודאי טמאה הילכך צריכה לבדוק אולי נשתנה אע"ג דבלילה נמי אם נשתנה טמאה מ"מ לא בעיא בדיקה אבל ביום בעי' בדיקה ולא סמכינן למימר הואיל ושופעת דם בתולים (ה) והך הוא בדיקה אפילו לרבנן דפליגי לקמן עליה דר"מ דאמר כל מראה דמים אחת הן דודאי אית להו הא דספ"ק (לעיל יא.) אם נשתנו מראה דמים שלה טמאה ולקמן לא פליגי בנשתנה הדם מתחלה אלא אם בין זה ובין הראשון דומה לדם נדה וה"פ ובכולן ר"מ מחמיר כב"ש בכל מחלוקת שבין ב"ש וב"ה (וב"ה)(*) דמתניתין *מחמירין ודוקא בתוך ד' לילות לתינוקת שלא הגיע זמנה לראות ובלילה לתינוקת שהגיע זמנה מטהר ר"מ אפילו דומה לדם נדה תלינן ליה בדם בתולים ושאר ראיות שבין ב"ש וב"ה כגון מד' לילות ועד שתחיה המכה לתינוקת שלא הגיע זמנה וכגון מלילה הראשונה לד' לילות בהגיע זמנה דלב"ש לא תלינן כלל בדם בתולים ולב"ה תלינן בבתולים אפי' דומה לדם נדה התם מחלק ר"מ שאם דומה לדם נדה טמאה אע"פ שבתוך הלילות או הלילה שיש תלין בדם בתולים עכשיו לא תלה ואם דומה כל הדם שאחרי הד' לילות או הלילה לדם בתולים טהור וחכ"א כל מראה דמים אחת הן וסבירא להו כב"ה ולעולם תלינן בדם בתולים עד שתחיה המכה או עד ד' לילות רק שלא ישתנה הדם מכמות שהיה ושפיר סבירא להו לרבנן הך דספ"ק דאם נשתנו מכמות שהיו מראה דמים שלה טמאה ולא כפירש"י שפירש דאפי' נשתנו מכמות שהיו מראה דמים טהורה לרבנן וא"ת מאי קמ"ל בהך בדיקה והא אפי' בתוך זמן תליית דם בתולים כמו בלא הגיע זמנה לראות לב"ה דתלינן בדם בתולים עד שתחיה המכה אמר בפ"ק (לעיל יא:) דבתולה בודקת שחרית וערבית שמא נשתנו מראה דמיה כ"ש לאחר שעבר זמן תלייתה בבתולים שצריכה לבדוק דהך בדיקה שחרית היא וכי תימא משום שופעת נקט דכיון דשופעת איכא למתלי בבתולים טפי לזמנה כמו תוך הזמן אדרבה כיון דאפילו בשאינה מרגשת בשום ראייה צריכה לבדוק כ"ש כשמרגשת בראייה וי"ל דבדיקה דלעיל שחרית וערבית אוקמינן לטהרות אבל לבעלה לא בעיא בדיקה והכא איירי לבעלה דבעיא בדיקה ב) א"נ הך בדיקה היא בשפופרת אם באה ממקור או מן הצדדים וכן משמע בתוספתא וניחא דמשום הכי קתני בסיפא דם נדה בא מן המקור:

ונאמנת

*) רש"ל מ"ז

תוספי הרא"ש

רשב"ג היינו ת"ק. תימה מאי קשיא ליה הא רשב"ג שרי מגת לגת אע"ג דזמן בציר נמשך חדש או חדשים ונשתהה האיסור בכלי כל זמן הבציר ולית ביה י"ב חדש שנתרוקן הכלי מן האיסור וי"ל דפשיטא ליה דמגת לגת דקאמר רשב"ג היינו מתחלת גת לתחלת גת או מסוף גת לסוף גת דא' מסוף גת לתחלת גת אין זה דבר מסויים ושיעור שוה דבשנה אחת יש ענבים הרבה ונמשך הבציר זמן גדול ופעמים שאין ענבים הלכך פריך היינו ת"ק ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי דלת"ק לעולם י"ב חדש ורשב"ג מגת לגת הן פחות מי"ב חדש הן יותר והשיב שפיר רבו מסיים דרוב שנים הפירות מתבשלים אחר חדשי חמה: **רב** ושמואל דאמרי תרווייהו הילכתא בועל בעילת מצוה ופורש. והא דאמר רב לעיל בנערה נותנין לה לילה הראשון אליבא דמתניתין קאמר. ומי' פסיק הלכתא כרבותינו: **וכולם** שהיו שופעות דם צריכות לבדוק עצמן. פרש"י אם נשתנה הדם. והא"נ בתוך ד' לילות אם ראתה מחמת תשמיש לילה הראשונה דם שאינו אדום כדם נדה ולמחר ראתה דם בלא תשמיש דם אדום כדם נדה טמאה כדאמרינן בפ"ק נשתנו מראה דמים שלה טמאה. הלכך אם היתה שופעת מלילה הראשונה ששמשה עד למחרת דסד"א דדם בתולים הוא. א"ה אם נשתנה להיות אדום כדם הנדה טמאה. וטיהר אם בשעת תשמיש ראתה דם אדום ומשונה כדם נדה דתלינן ליה בדם בתולים כיון דמחמת תשמיש ראתה ולמחרת בלא תשמיש ראתה דם משונה שאינו אדום כדם נדה או ראתה דם אדום ומשונה כדם נדה טהורה כיון דלא נשתנה אלא ראתה מראית דם זה בשעת תשמיש. והך דרישא אתיא אפי' כרבנן דבסמוך דלא חיישי לשינוי מראה דמים דבסיפא דוקא פליגי בימים שב"ה מוסיפין על ב"ש: **ובכולם** ר' מאיר מחמיר כדברי ב"ש. והולך ומפרש היאך מחמיר דשאר ראיות שבין ב"ש לב"ה כגון תינוקת שלא הגיע זמנה לראות מד' לילות עד שתחיה המכה והגיע זמנה לראות ולא ראתה והראשונה מלילה הראשונה עד ד' לילות ובראתה מביאת מצוה עד סוף הלילה דב"ש מטמאין אפי' ראתה בשעת תשמיש דם שאינו אדום כדם הנדה אלא דיהה קצת ואינו סומק ומראהו כדם בתולים. וב"ה מטהרים אפי' ראתה מחמת תשמיש דם אדום ומוהם כדם נדה. ואפילו שלא מחמת תשמיש אם לא נשתנה. ור' מאיר מחמיר דאם ראתה בהם דם אדום ומוהם כדם נדה שלא בשעת תשמיש. אע"פ שראתה מראות דם זה בלילה ראשונה בשעת תשמיש נמי ראתה דם אדום ומוהם לאחר ד' לילות היא טמאה אבל אם ראתה דם שאינו אדום ומוהם בין בשעת תשמיש בין שלא בשעת תשמיש (טהורה) כב"ה: **ותניא** כל מראה דם אחת הם עד שתחיה המכה. או כל ד' לילות בהגיע ולא ראתה אף אם ראתה דם אדום ומוהם בשעת תשמיש או שלא בשעת תשמיש רק שלא נשתנה טהור כב"ה. ותימה מאי קמ"ל דבודקת בשופעת לאחר ד' לילות דמשמע דמשום דהתחילו ימי טומאה הלא אף בתוך ד' לילות בודקת שחרית וערבית אם נשתנו מראה דמים כדאמרינן פ"ק בתולה שרואה מטהרין בודקת שחרית וערבית רק שאחר תשמיש אינה צריכה לבדוק משום דאימר שמש עכרו. ואף בלא הגיע זמנה לראות דאמרינן בפ"ק דהוא בחזקת טהרה היינו כשלא ראתה מש"ז. אבל בפעם ראשונה ושניה הוי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה כדאיתא בפ"ק ומתניתין עד שתחיה המכה איירי ואפי' ראתה כמה פעמים בבית אביה כדאמרינן בריש פירקין. וא"כ צריכה בדיקת שחרית וערבית לידע אם נשתנו דמים. וי"ל דה"מ לטהרות אבל לאחר ד' לילות שנכנסו ימי טומאה אם היתה שופעת בודקת אף לבעלה דאם נשתנו דמים טמאה ואם לא נשתנו טהורה כיון דשופעת מימי טהרה. א"נ כגון שהתחילה לשמש בחצי הלילה וכלתה עונתה בחצי היום כדאמרינן לעיל. ושופעת מחצי היום ואילך בודקת אע"פ שאינו שחרית וערבית. א"נ הך בדיקת בשפופרת לידע אם בא מן המקור או מן הצדדין; אבל קודם ד' לילות אף אם שופעת לא בדקה בשפופרת. והכי משמע בתוספתא דתאני התם וכולם שהיו שופעות דם בודקות עצמן בשפופרת הרץ מן הבתולה שרמ"ה מטהרין כשני שרם בתולים טהור ובכולן היה ר"מ מחמיר כדברי ב"ש כו'. וע"ל דרישא דהך ברייתא לא איירי כלל בשינוי מראה דמים אלא ח"ם אם שופעת מתוך ימי טהרה לימי טומאה בודקת עצמה דאם ראתה דם אדום ומוהם כדם נדה טמאה אע"פ ששופעת ששימשה וראשונה מתוך לילה ראשונה ראתה דם שמראה זה. אבל בתוך ד' לילות אף בשעת מלילי שראתה בשעת תשמיש דם אדום ומוהם ולמחרת נמי ראתה מראית זה אף בלא תשמיש טהורה:

מוסף רש"י

(שייך לעמוד הבא) מקור מקומו טמא. וכל דם הבא דרך שם ואפילו אינו דם נדה הוי פי' הטומאה לטמא לדם טומאה ערב ואם נגעה בטהרות טמאים (לעיל סו.). האצבעות. לגבי מפנים (פסחים קיג:). דיבות עירך. דיבור יפה שהן מכרים בה על מבינוסה של כעלה (סוטה מ.). וטמא טמא יקרא. הוא עצמו אומר טמא, רחקו מעלי (שבת סז.) לימד ואומר טמא הוא (חולין עח.) כלומר קורו מעליו שטמא הוא (סוטה לב:). לפתיחות הקבר. פרסם, בלא דם. דם לידה (לעיל כח.). יושבות עליה שבעה נקיים. לכך מתוך יום שפוסקת, והמחרה לא הצריכה ז' נקיים אלא לזבה, שנאמר ואם טהרה מזובה, ואין זבה אלא הרואה ג' ימים בתוך י"א יום שבין נדה לנדה (ברכות לא.) למהדורייתא אין צריכה ז' נקיים אלא הרואה ג' ימים רצופין בתוך י"א יום שבין נדה לנדה, אבל בתחלת נדתה, אפילו ראתה כל ז' ופסקה לערב טובלת בלילה, והן החמירו על עצמן לפי שאין הכל בקיאין בספק נדתה וימיהן עומדות כי"א ימים שבין נדה לנדה, ולא שאמר לא ימאיו אלא בג' רצופין מכמיה ימים רבים בלא עת נדתה, פעמים שרואין דם נדה פעם אחת מוקיקתה לז' נקיים מן התורה, כיצד התחילה לספור ז' נקיים לאחר שטיפה זבה גמורה וספרה ז' נקיים ובשביעי ראתה אפילו כחרדל סתרה הכל וצריכה לחזור ולספור ז' נקיים, או נמי שמא ראתה ג' ימים ולא ידעה והיום ראתה וידעה, להוו להו ג' ימים רצופין וצריכה ז' נקיים ועל כן החמירו (מגילה כח:). ולאמר כמה שנים קבלו עליהן דבר זה (מנחות סו. מכמ"י). והמפיסה צריכה לישב שבעה [illegible] (יבמות לו:) שדרך אשה לנמות קודם סופה ימים או עשר, ואמלוהו אין אנו מוסקין אם ראתה דם או [illegible] נכן דם ולא מהגיס טילה דקודם בעילת מצוה, שהרי צריכה לספור ז' נקיים (סהרה מ"ג סי' ג, [illegible] שבעה ימים, וההוא יום רביעי [illegible]

מוסף רש"י

העקלים. בלע"ז ריגוס"י וכורכין אותן סביבות התפוח שלא יתפזרו הענבים מכובד הקורה. [illegible]

גליון הש"ס

גמ' איכא בינייהו. [illegible]

לעזי רש"י

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' שאני כתובה [illegible] (ג) [illegible] (ד) [illegible]

הגהות הגר"א

[א] גמ' ושאר ראיות. [illegible]

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' ת"ר הרואה דם מחמת תשמיש וכו'. [illegible] ב] תוד"ה וכולן וכו' [illegible]